

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Kultury i Środków Przekazu

Data posiedzenia: 22 lipca 2014 r.

Nr posiedzenia: 65

Posiedzeniu przewodniczył: przewodniczący komisji Grzegorz Czelej.

Porządek posiedzenia: 1. Media publiczne wobec wyzwań współczesnego świata.

W posiedzeniu uczestniczyli: – senatorowie członkowie komisji: Ryszard Bonisławski, Barbara Borys-Damińska, Grzegorz Czelej, Mieczysław Gil, Andrzej Grzyb, Andrzej Person, Aleksander Świeykowski;

– goście:

– Akademia Leona Koźmińskiego:

– prof. dr hab. Stanisław Jędrzejewski,

– Uniwersytet Jagielloński:

– prof. dr hab. Jan Kreft,

– Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego:

– podsekretarz stanu Andrzej Wyrobiec,

– dyrektor Departamentu Własności Intelektualnej i Mediów Karol Kościński,

– Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji:

– przewodniczący Jan Dworak,

– zastępca przewodniczącego Witold Graboś,

– członek Krzysztof Luft,

– członek Stefan Pastuszka,

– członek Sławomir Rogowski,

– dyrektor Departamentu Mediów Publicznych Barbara Stachowiak,

– zastępca dyrektora Departamentu Strategii Halina Rostek,

– Polskie Radio SA:

– członek Zarządu Henryk Cichecki,

– dyrektor Centrum Rozwoju Radiofonii Cyfrowej Krzysztof Łuszczewski,

– rzecznik prasowy Radosław Kazimierski,

– Telewizja Polska SA:

– członek Zarządu Bogusław Piwowar,

– zastępca dyrektora Biura Koordynacji Programowej Mariusz Kosieradzki,

– Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji:

– ekspert Jakub Lewandowski,

– Związek Importerów i Producentów Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego Branży RTV i IT:

– dyrektor Michał Kanownik.

Przebieg posiedzenia:

Ad 1. Senator Barbara Borys-Damięcka poinformowała, że w dniach 4–5 czerwca 2014 r. uczestniczyła w Międzynarodowej Konferencji Mediów Publicznych, która odbyła się w Krakowie z inicjatywy Uniwersytetu Jagiellońskiego i Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji. Spośród licznych wystąpień zainteresowanie wzbudziły referaty prof. Stanisława Jędrzejewskiego i prof. Jana Krefta. Senator Barbara Borys-Damięcka postanowiła zaprosić prelegentów, aby przedstawili swoje prezentacje na posiedzeniu Komisji Kultury i Środków Przekazu.

Profesor Stanisław Jędrzejewski w swoim wystąpieniu przybliżył problematykę związaną z dylematami technologicznymi dotyczącymi mediów, w szczególności radia publicznego. Podkreślił, że współczesne media są pod rosnącym wpływem zmian technologicznych i rynkowych. Zmiany te polegają na wzajemnym przenikaniu się technologii charakterystycznych dla sektora mediów elektronicznych, telekomunikacji i technologii informatycznej. Większość nowych technologii związana jest z internetem jako największą siecią usług multimedialnych, globalnym systemem teleinformatycznym i komunikacyjnym. Profesor poinformował, że wraz ze zmianami technologicznymi następują zmiany w korzystaniu z mediów. Formy odbioru mediów elektronicznych stają się coraz bardziej spersonalizowane, audytorium mediów jest bardziej rozproszone, odbiór sfragmentaryzowany i synchroniczny. Odpowiadając na pytanie, jak na tym tle wygląda funkcjonowanie Polskiego Radia SA, powiedział, że jako grupa stopniowo traci ono znaczenie opiniotwórcze. Zwrócił również uwagę na konsekwencje finansowe wprowadzenia przez Polskie Radio 1 października 2013 r. transmisji cyfrowej w standardzie DAB+. W przeciwieństwie do procesu wdrożenia cyfrowej telewizji naziemnej w przypadku radiofonii nie jest określona data zakończenia nadawania analogowego. W ocenie prof. Stanisława Jędrzejewskiego ze względu na konieczność ponoszenia dodatkowych kosztów emisji cyfrowej, a jednocześnie zachowania dotychczasowej analogowej formy dystrybucji programu istnieje obawa, że skutki tego procesu wywołają konieczność uszczuplenia nakładów na produkcję programu, co z kolei doprowadzić może do znacznego obniżenia jakości oferty programowej i negatywnie wpłynąć na zdolność Polskiego Radia SA do wywiązywania się ze zobowiązań publicznych.

Profesor Jan Kreft skupił się na zagrożeniach związanych ze schyłkiem tradycyjnych mediów. Poinformował, że na rynku mediów ma miejsce szybka erozja pozycji rynkowych tradycyjnych dostawców treści medialnych. Do czynników radykalnie zmieniających funkcjonowanie branży medialnej prof. Jan Kreft zaliczył ekspansję sieci szerokopasmowych, telefonii komórkowej, serwisów społecznościowych i cyfryzację. Zdaniem prof. Jana Krefta czynniki te kształtują wyjątkowo niestabilne otoczenie. W takim środowisku szybko dezaktualizują się przewagi konkurencyjne i tradycyjne modele biznesu, a skutki zmian są trudno przewidywalne. Za sprawą cyfryzacji systemy medialne, wcześniej bezpiecznie posadowione za wysokimi barierami wejścia, stanęły w obliczu zaniku tych barier, wzrostu konkurencji i migracji użytkowników oraz treści medialnych między platformami. Profesor zwrócił uwagę na wystąpienie „luki stabilności” – pułapki okresu przejściowego, gdy stare modele biznesowe nie zapewniają już rozwoju tradycyjnych mediów, a nowe, efektywniejsze modele jeszcze nie powstały. Spadającemu czytelnictwu i oglądalności telewizyjnych kanałów ogólnotematycznych towarzyszy brak możliwości rekompensowania tych strat z działalności w internecie. Dotyczy to przede wszystkim prasy. W latach 2004–2014 gazety ogólnopolskie i regionalne zanotowały spadek o 40–70% sprzedaży wydań papierowych i czytelnictwa. Prof. Jan Kreft podkreślił, że kluczową potrzebą z perspektywy zarządzania mediami jest tworzenie wartości poprzez budowanie trwałych relacji z użytkownikami i wzmacnianie pozycji rynkowej mediów publicznych jako dostawców treści medialnych. W ocenie profesora sytuacja ta oznacza, że media publiczne, zwłaszcza regionalne rozgłośnie radiowe, nie miały w ostatnich 25 latach równie obiecujących, ale i trudnych do realizacji wyborów strategicznych.

W czasie dyskusji zwrócono uwagę na najważniejsze problemy i wyzwania dla mediów publicznych w Polsce: politykę jakości, optymalizację zarządzania, nowe technologie, finansowanie i interaktywność rozumianą jako otwartość na potrzeby społeczne.

Uczestnicy dyskusji podkreślili, że najistotniejsze dzisiaj wydają się problemy strategiczne rozwoju nadawców publicznych w perspektywie zarządzania zmianą technologiczną w powiązaniu ze zmianami oferty programowej. Chodzi o odpowiedź na pytanie, w jaki sposób medialna organizacja publiczna ma skutecznie odnieść się do zmian otoczenia wynikających ze zmian technologicznych. Dyskutanci zgodzili się też, że jednym z podstawowych kryteriów odróżniających media publiczne od konkurencji jest jakość oferty programowej. Odbiorca powinien mieć pewność, że to właśnie nadawcy publiczni zaoferują mu program, którego nie znajdzie w stacji komercyjnej. W ten sposób powinna być też budowana ścisła więź z odbiorcami i przekonanie, że media publiczne są ich mediami, co wiąże się także z łatwiejszym przekonaniem do ich publicznego finansowania.